

Chambre des Représentants

SESSION 1985-1986

24 AVRIL 1986

PROJET DE LOI

portant approbation des actes internationaux
suivants :

- a) la Convention entre la Belgique et l'Italie en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir la fraude et l'évasion fiscales en matière d'impôts sur le revenu et le Protocole final signés à Rome, le 29 avril 1983;
- b) le Protocole additionnel modifiant ce Protocole final signé à Rome, le 19 décembre 1984.

RAPPORT

PRESENTE AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTERIEURES
PAR M. DEJARDIN

(1) Composition de la Commission :

President : M. Defragne.

A. — Membres effectifs :

C. V. P. MM. Declercq, Dhoore, Steverlynck, Uyttendaele, Van Wambeke, Willems;
P. S. MM. Biefnot, W. Burgeon, Dejardin, Urban;
S. P. MM. Slecckx, Van Elewycck, Van Miert, Vanvelthoven;
P. R. I. MM. Defragne, Kubla, Simonet;
P. V. V. MM. Beysen, Grootjans;
P. S. C. MM. du Monceau de Bergendal, le Hardy de Beaulieu;
V. U. M. Anciaux;
Écolo-Agalev N.

B. — Suppléants :

M. Bourgeois, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. Desutter, Ghesquière, R. Peeters, Pior, Van Hecke;
MM. Coëme, Collart, Denison, Mottard, Moureaux;
MM. Bogaerts, Claes, Colla, Galle, Tobback;
MM. De Decker, Lagneau, Petitjean, Pivin;
Mme Neyts-Uyttebroeck, MM. Sprockeels, Vermeiren;
MM. Detremmerie, Gendebien, Mlle Hanquet;
M. Baert, Mme Maes;
MM. Dierckx, Winkel.

Voir :

246 (1985-1986) :

— N° 1 : Projet de loi.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1985-1986

24 APRIL 1986

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de volgende internationale akten :

- a) de Overeenkomst tussen België en Italië tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontgaan van belasting op het gebied van belastingen naar het inkomen, en het Slotprotocol, ondertekend te Rome op 29 april 1983;
- b) het aanvullend Protocol tot wijziging van dit Slotprotocol, ondertekend te Rome, op 19 december 1984.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN
UITGEBRACHT DOOR DE HEER DEJARDIN

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Defragne.

A. — Vaste leden :

C. V. P. HH. Declercq, Dhoore, Steverlynck, Uyttendaele, Van Wambeke, Willems;
P. S. HH. Biefnot, W. Burgeon, Dejardin, Urban;
S. P. HH. Slecckx, Van Elewycck, Van Miert, Vanvelthoven;
P. R. I. HH. Defragne, Kubla, Simonet;
P. V. V. HH. Beysen, Grootjans;
P. S. C. HH. du Monceau de Bergendal, le Hardy de Beaulieu;
V. U. H. Anciaux;
Écolo-Agalev N.

B. — Plaatsvervangers :

H. Bourgeois, Mevr. De Loore-Raeymaekers, HH. Desutter, Ghesquière, R. Peeters, Pior, Van Hecke;
HH. Coëme, Collart, Denison, Mottard, Moureaux;
HH. Bogaerts, Claes, Colla, Galle, Tobback;
HH. De Decker, Lagneau, Petitjean, Pivin;
Mevr. Neyts-Uyttebroeck, HH. Sprockeels, Vermeiren;
HH. Detremmerie, Gendebien, Meij. Hanquet;
H. Baert, Mevr. Maes;
HH. Dierckx, Winkel.

Zie :

246 (1985-1986) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

Mesdames, Messieurs,

L'objectif principal de la Convention entre la Belgique et l'Italie signée à Rome le 29 avril 1983 et des Protocoles y annexés est d'éviter les doubles impositions en matière d'impôts sur le revenu. Cette convention organise en outre une assistance administrative réciproque, tant en ce qui concerne l'établissement que le recouvrement des impôts qu'elle vise. Elle contient enfin diverses dispositions spéciales se rattachant plus ou moins directement au problème de la prévention de la double imposition.

La nouvelle convention et les protocoles y annexés remplacent la Convention et le Protocole final visant aux mêmes fins signés à Bruxelles le 19 octobre 1970 et trouvent leur raison d'être dans la nécessité de porter remède aux difficultés d'application ou d'interprétation que soulève la convention de 1970 à la suite de la refonte du système fiscal italien.

Comme la plupart des conventions préventives de la double imposition qu'a conclues la Belgique ces dernières années, la nouvelle convention et les protocoles y annexés s'inspirent largement du modèle de convention élaboré par l'O. C. D. E. Ils s'en écartent toutefois en certaines de leurs dispositions pour tenir compte des particularités des législations fiscales des deux Etats.

Les principales caractéristiques de la nouvelle convention ayant une incidence pour les travailleurs de nationalité italienne vivant en Belgique et exerçant ou ayant exercé une activité professionnelle dans notre pays sont les suivantes :

1) La convention ne prévoit pas de modifications notables au régime général d'imposition des revenus des travailleurs salariés italiens exerçant leur activité en Belgique.

Les principes sont toujours ceux prévus par la convention type de l'OCDE, c'est-à-dire :

- si le travailleur italien réside en Belgique, il est dans tous les cas imposable en Belgique;
- si le travailleur italien réside en Italie, mais exerce une activité professionnelle en Belgique, il est en principe également imposable en Belgique, sauf dans certains cas exceptionnels (travail en Belgique pendant moins de 183 jours par an, travail en Belgique rémunéré par un employeur qui n'est pas résident belge et n'a pas d'établissement en Belgique).

En ce qui concerne les pensions, celles-ci restent imposables dans le pays où réside le pensionné, même si elle est payée par un organisme de l'autre Etat.

Les règles exposées ci-dessus ne s'appliquent qu'aux travailleurs salariés exerçant leur activité dans le secteur privé.

2) En ce qui concerne les fonctionnaires de l'Etat, d'une collectivité locale ou d'un organisme public de droit italien, ils ne sont imposables qu'en Italie, même s'ils exercent leurs fonctions en Belgique.

La convention a assimilé aux fonctionnaires les personnes travaillant pour un certain nombre d'organismes de l'Etat italien mais ayant une activité de nature plus ou moins commerciale (banque nationale, ENIT...).

Dames en Heren

De op 29 april 1983 te Rome ondertekende Overeenkomst tussen België en Italië en de daaraan toegevoegde Protocollen hebben vooral tot doel het voorkomen van dubbele belasting op het gebied van belastingen naar het inkomen. Voorts organiseert die overeenkomst een wederzijdse administratieve bijstand, zowel betreffende de vestiging als de invordering van de belastingen waarop ze betrekking heeft. Tot slot bevat ze diverse bijzondere bepalingen die min of meer rechtstreeks verband houden met het voorkomen van dubbele belasting.

De nieuwe overeenkomst en de eraan toegevoegde protocollen vervangen de Overeenkomst en het Slotprotocol die de twee landen op 19 oktober 1970 met hetzelfde doel te Brussel hadden ondertekend; zij vinden hun bestaansgrond in de noodzaak de ingevolge de hervorming van het Italiaanse belastingstelsel gerezen moeilijkheden bij de interpretatie en de toepassing van de overeenkomst van 1970 te verhelpen.

Zoals het merendeel van de overeenkomsten die de jongste jaren door België zijn gesloten ter voorkoming van dubbele belasting, zijn de nieuwe overeenkomst en de eraan toegevoegde protocollen in ruime mate ingegeven door het O. E. S. O.-modelverdrag. Voor sommige bepalingen wijken ze er evenwel van af, ten einde rekening te houden met de bijzondere kenmerken van de respectieve belastingwetgevingen van de beide Staten.

De hoofdkenmerken van de nieuwe overeenkomst, die gevolgen hebben voor de werknemers van Italiaanse nationaliteit die in ons land een beroepswerkzaamheid uitoefenen of uitgeoefend hebben, zijn :

1) De overeenkomst bevat geen ingrijpende wijzigingen in de algemene regeling inzake inkomstenbelastingen voor de Italiaanse werknemers die hun beroepswerkzaamheid in België uitoefenen.

De in het modelverdrag van de OESO vastgelegde beginselen blijven van kracht, namelijk :

- als de Italiaanse werknemer in België woont, is hij in ieder geval belastbaar in België;
- als de Italiaanse werknemer in Italië woont, is hij in principe belastbaar in België, behalve in bepaalde gevallen (wanneer hij minder dan 183 dagen per jaar in België werkt, of werk verricht dat wordt betaald door een werkgever die niet in België woont en geen vestiging in België heeft).

De pensioenen blijven belastbaar in het land waar de gepensioneerde woont, zelfs als ze worden betaald door een instelling van de andere Staat.

De hierboven uiteengezette regels zijn alleen van toepassing op werknemers uit de privé-sector.

2) Rijksambtenaren of ambtenaren van een lokale gemeenschap of een openbare instelling naar Italiaans recht zijn alleen belastbaar in Italië, zelfs als zij hun ambt in België uitoefenen.

De overeenkomst behandelt personen die voor een aantal Italiaanse rijksinstellingen werken, maar die een min of meer commerciële bedrijvigheid hebben (de nationale bank, ENIT...) op dezelfde wijze als de ambtenaren.

3) La convention prévoit, dans une mesure beaucoup plus large, le droit des Etats de faire procéder au recouvrement des impôts impayés dans l'autre pays.

Ainsi, dès l'entrée en vigueur de la Convention, un travailleur italien retourné en Italie en ayant omis de payer certains impôts belges, sera contraint, par l'autorité italienne, agissant à la requête d'autorités fiscales belges, à payer les impôts restant dus en Belgique.

Cette possibilité n'existait pas dans l'ancienne convention.

* * *

M. Dejardin fait remarquer que, les Italiens représentant la Communauté la plus nombreuse d'immigrés en Belgique, la Convention revêt une importance toute particulière.

D'autre part, il relève qu'il n'est pas toujours aisé de déterminer leur régime fiscal et social d'autant qu'ils tombent également sous le coup des dispositions des accords bilatéraux d'immigration de main-d'œuvre.

L'intervenant demande au Ministre si l'application de l'article 23, 1, 1° (Doc. n° 246/1, p. 16), de la présente convention n'aboutit pas à une surestimation des revenus soumis à l'imposition.

Il fait également état d'informations selon lesquelles le gouvernement italien a décidé unilatéralement d'imposer la partie des pensions de retraite relevant des activités professionnelles des travailleurs italiens ayant immigré en Belgique (pensions mixtes), ce qui a entraîné des cas de double imposition.

Il demande au Ministre ce que le Gouvernement a entrepris pour défendre les droits de ces travailleurs retraités.

Le Ministre répond que l'article 23, 1, 1°, de la présente convention définit la méthode de l'exemption avec réserve de progressivité.

Il s'agit d'exonérer d'impôts les revenus (non visés à l'art. 23, 1, 2°) perçus par un résident de la Belgique et imposables en Italie conformément aux dispositions de la présente convention tout en tenant compte de ceux-ci pour calculer le montant des impôts sur le reste du revenu de ce résident.

Toutefois, en vertu de l'article 18, les pensions et autres rémunérations similaires payées à un résident d'un Etat contractant au titre d'un emploi antérieur à l'exception des pensions versées par un organisme public ne sont imposables que dans cet Etat.

Ainsi, comme c'était également prévu par la Convention du 19 octobre 1970, c'est à la Belgique qu'appartient le pouvoir d'imposer les pensions de source italienne versées à des résidents de la Belgique par suite de l'exercice antérieur soit d'un emploi salarié dans le secteur privé italien, soit d'une profession indépendante.

Dans les cas évoqués ci-avant par M. Dejardin, l'Italie n'a donc pas respecté les dispositions de la précédente convention.

En vue d'obtenir la restitution des impôts indûment perçus en Italie, les titulaires des pensions susvisées peuvent adresser une requête auprès de l'autorité italienne compétente.

Par ailleurs, en cas de double imposition, les intéressés ont la faculté d'adresser à l'Administration centrale des contributions directes, dans un délai de deux ans à compter

3) De overeenkomst verruimt in aanzienlijke mate het recht van beide Staten om de in het andere land niet betaalde belastingen te doen innen.

Zodra de overeenkomst in werking is getreden, zal een Italiaanse werknemer die naar Italië is teruggekeerd en nagelaten heeft sommige belastingen in België te betalen, door de Italiaanse overheid op verzoek van de Belgische belastinginstanties derhalve worden verplicht de in België nog verschuldigde belastingen te betalen.

De vroegere overeenkomst bood die mogelijkheid niet.

* * *

De heer Dejardin merkt op dat deze Overeenkomst van bijzonder belang is, aangezien de Italianen de grootste migrantengemeenschap van België zijn.

Voorts wijst hij erop dat niet altijd gemakkelijk kan worden uitgemaakt welke regeling inzake belastingen en sociale voorzieningen op hen van toepassing is, te meer daar zij ook onder de gelding vallen van de bepalingen van de bilaterale overeenkomsten betreffende de immigratie van arbeidskrachten.

Spreker vraagt de Minister of de toepassing van artikel 23, 1, 1°, (Stuk n° 246/1, blz. 16) van de voorliggende Overeenkomst niet zal leiden tot een overschatting van de aan de belasting onderworpen inkomsten.

Hem zijn ook berichten ter ore gekomen luidens welke de Italiaanse regering eenzijdig besloten heeft dat gedeelte van de rustpensioenen te belasten dat betrekking heeft op de beroepswerkzaamheid van Italiaanse werknemers die naar België uitgeweken zijn (gemengde pensioenen), wat tot dubbele belasting heeft geleid.

Hij vraagt de Minister wat de Regering gedaan heeft om de rechten van die gepensioneerde werknemers te verdedigen.

De Minister antwoordt dat artikel 23, 1, 1°, van de voorliggende Overeenkomst de wijze van vrijstelling, met voorbehoud van progressiviteit, omschrijft.

Het gaat om de belastingvrijstelling van (niet in art. 23, 1, 2° bedoelde) inkomsten die een inwoner van België ontvangt en die in Italië luidens de bepalingen van de voorliggende overeenkomst belast mogen worden. Met die inkomsten wordt rekening gehouden om het bedrag te berekenen van de belasting welke die inwoner op zijn overige inkomen verschuldigd is.

Krachtens artikel 18 zijn pensioenen en andere soortgelijke beloningen die betaald worden aan een inwoner van een verdragsluitende Staat m.b.t. een vroegere dienstbetrekking, slechts in die Staat belastbaar, met uitzondering echter van de pensioenen welke door een overheidsorgaan worden uitgekeerd.

Zo is België, zoals de Overeenkomst van 19 oktober 1970 eveneens bepaalde, bevoegd om de pensioenen van Italiaanse oorsprong te belasten die aan inwoners van België uitgekeerd worden op grond van een vroegere betrekking in loondienst in de Italiaanse privé-sector, ofwel als zelfstandige.

In de door de heer Dejardin hierboven aangehaalde gevallen heeft Italië dus de bepalingen van de vorige overeenkomst niet nageleefd.

De gerechtigden op hogerbedoelde pensioenen kunnen bij de bevoegde Italiaanse overheid een verzoek tot terugbetaling van de in Italië ten onrechte geïnde belastingen indienen.

In geval van dubbele belasting hebben de betrokkenen bovendien de mogelijkheid — op grond van de bepalingen van artikel 25, § 1 van de Overeenkomst — binnen een

de la notification de la seconde imposition, une demande écrite et motivée de révision des impositions contestées, en application des dispositions de l'article 25, § 1er, de la Convention.

L'Administration des contributions directes termine en ce moment l'examen des cas de double imposition qui lui ont été signalés. Ceux-ci seront, dès que possible, portés à la connaissance de l'Administration fiscale italienne afin de régler la question par voie d'accord amiable.

* * *

Les deux articles et l'ensemble du projet sont adoptés à l'unanimité, moins une abstention.

Le Rapporteur,

C. DEJARDIN

Le Président,

J. DEFRAIGNE

termijn van twee jaar, te rekenen van de eerste kennisgeving van de tweede belastingheffing, aan het hoofdbestuur der directe belastingen een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek tot herziening van de betwiste belastingheffing te richten.

Het Bestuur der directe belastingen sluit op dit moment het onderzoek af van de gevallen van dubbele belastingheffing die eraan werden voorgelegd. Die gevallen zullen zo spoedig mogelijk ter kennis van de Italiaanse belastingadministratie worden gebracht om via een minnelijke schikking te worden geregeld.

* * *

De twee artikelen en het hele ontwerp worden, op één onthouding na, eenparig aangenomen.

De Rapporteur,

C. DEJARDIN

De Voorzitter,

J. DEFRAIGNE